



## พุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กร ด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่\*

### BUDDHIST INTEGRATION FOR ADMINISTRATIVE EFFICIENCY DEVELOPMENT OF PHARMACEUTICAL ORGANIZATION I N THE NEW NORMAL

วัสยามน จินดานิล, ธิติวฒิ หมั่นมี, รัฐพล เย็นใจมา

Watsayamon Jindanil, Thitiwut Manmee, Rattapon Yenjaima

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: milky323@gmail.com

#### บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กร 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กร 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กร ด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ วิธีวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่บุคลากรขององค์กรเวชภัณฑ์จำนวน 231 คนและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูปหรือคน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณานำเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กร พบว่า ด้านการให้ความสำคัญของลูกค้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ด้านความเป็นผู้นำด้านการบริหารเชิงกระบวนการ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านการตัดสินใจบนพื้นฐานของความจริง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อย ด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากร ด้านการบริหารที่เป็นระบบ และด้านความสัมพันธ์กับผู้ขาย มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยมาก 3. แนวทางพุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ พบว่า ด้านฉันทะ ผู้มีส่วนร่วมต้องพอใจต่อการปฏิบัติงาน ด้านวิริยะ สร้างค่านิยมองค์กรมุ่งมั่น



หุ้่มเทใ้การทํางาน ด้านจิตตะ สมาชิกทุกคนต้องเอาใจใส่ใ้ต่อการบริหารงานขององค์กร ด้านเวชภัณ์ท์ และด้านวิมังสา ส่งเสริมใ้บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จ้ะปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของตนเองด้านเวชภัณ์ท์อย่างสม่ำเสมอ

**คำสําคัญ:** หลักอิทธิบาทธรรม; ประสิทธิภาพ; การบริหารงาน; เวชภัณ์ท์

## Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study of pharmaceutical Organizational Management Efficiency 2. To study the relationship between Itthipada-dhamma and pharmaceutical Organization Management Efficiency, and 3. To study recommendations for pharmaceutical organization management efficiency development in the New Normal. Methodologies were the mixed methods: The quantitative research, data were collected with questionnaires from 231 samples who were members of Pharmaceutical and analyzed data with frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's Correlations Coefficient. and the qualitative method collected data by in-depth-interviewing 9 key informants and analyzed data by content descriptive interpretation.

The results showed that 1. Buddhist integration for Pharmaceutical Organizational Management Efficiency in the New Normal, by overall, were at middle level. Pharmaceutical Organizational Management Efficiency in the New Normal by overall, were at high level. 2. The relationship between Itthipada-dhamma and Pharmaceutical Organization Management Efficiency in the New Normal was found, by overall, there was no relationship. 3. Methods of Buddhist integration for Pharmaceutical Organizational Management Efficiency in the New Normal were found that: Chanda; aspiration, Participants must be satisfied with operation. Viriya; patience, devoted organizational value creation Chitta; attention, all members must pay close intention to pharmaceutical organizations management. And Vimamsa; examination, promoting personnel to have determination to always improve the operation of pharmaceutical organizations.

**Keywords:** Itthipada-Dhamma; Efficiency; Management; Pharmaceutical



## บทนำ

ผลกระทบของเหตุการณ์โควิด-19 ทำให้สถานการณ์ของประเทศรวมถึงสถานการณ์ระดับโลกมีความเปลี่ยนแปลงและเกิดการปรับตัวกันอย่างรวดเร็ว (เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว และชลัท ประเทืองรัตนา, 2565) ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ รวมถึงด้านสาธารณสุข ซึ่งผลกระทบจากการเกิดโรคระบาดในครั้งนี้มีแนวโน้มที่จะส่งผลในระยะยาวและส่งผลให้เกิดการปรับตัวเป็นอย่างมาก จึงได้เห็นถึงความสำคัญของผลกระทบและการปรับตัวของการบริหารงานของพนักงานขายบริษัทขายที่จะต้องร่วมมือกันลดความแออัดในการทำงานให้บริการด้านสาธารณสุข เพื่อผ่านเหตุการณ์และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ไปได้ กระบวนการให้บริการทางด้านสุขภาพ โดยเฉพาะในโรงพยาบาลและร้านขายยามีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน

การบริการทรัพยากร ทั้งด้านยา อุปกรณ์ทางการแพทย์ และบุคลากร ตลอดจนการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพแก่ประชาชน คนไข้ มีความจำเป็นที่จะต้องจัดสรรให้มีเพียงพอต่อความต้องการ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน, 2562) ทั้งส่วนงานที่เป็นกิจกรรมเดิมและการรับมือกับโรคโควิด-19 ด้วยข้อจำกัดของเวลารวมทั้งทรัพยากรต่าง ๆ และส่งผลให้การบริหารจัดการดังกล่าวเป็นไปอย่างท้าทายมากขึ้น อีกทั้งต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ป่วยและผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญอีกด้วย ซึ่งทำให้ได้สังเกตเห็นถึงปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ที่สนับสนุนการทำงานและส่งเสริมมาตรการความปลอดภัยของผู้ป่วยและผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์ ได้จัดให้มีงานสัมมนาวิชาการกับบุคลากรทางการแพทย์ในรูปแบบใหม่เป็นการสื่อสารจัดประชุมเป็นรูปแบบออนไลน์ เพื่อเป็นการอัปเดตข้อมูลนำเสนอในการรักษาทางการแพทย์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ การเผยแพร่ความรู้การปรับตัวของการบริการทางด้านสุขภาพจากเดิมที่มีการจัดประชุมรวมตัวกันได้เปลี่ยนไป รวมถึงการประชุมวิชาการต่าง ๆ การเรียนรู้ฝึกอบรมด้านเวชภัณฑ์ การพัฒนาพนักงานขายของบริษัทขายในการบริหารจัดการและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกับบุคลากรทางการแพทย์ปรับเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบระบบออนไลน์ จึงทำให้กระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานของพนักงานขายอย่างมาก จะต้องมีความกระตือรือร้น มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ทันสมัยในการนำเสนอรูปแบบใหม่ต่าง ๆ

ด้วยความสำคัญของพนักงานขาย (ผู้แทนยา) ดังกล่าว บริษัทขายจึงมีการลงทุนเป็นอย่างมากหรือปีละหลายล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับการฝึกอบรมและการพัฒนาพนักงานขายในขณะที่ภาวะแวดล้อมของอุตสาหกรรมยามีลักษณะซับซ้อนมากขึ้นและผันแปรไปตามภาวะการแข่งขัน ดังนั้นการบูรณาการกระบวนการทางธุรกิจให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อจะสามารถบรรลุผลลัพธ์ทางธุรกิจที่ต้องการได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรื่องพนักงานขาย ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขายที่มากที่สุดของบริษัทขายโดยทั่วไป



และไม่เพียงเป็นพนักงานกลุ่มใหญ่ที่สุดของบริษัทฯ แต่ยังคงเป็นอาวุธที่สำคัญของบริษัทฯ ในภาวะแวดล้อมทางการแข่งขันนี้ การรับพนักงานขายใหม่ที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นการลงทุนที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่บริษัทฯ จะทำได้ อย่างไรก็ตาม หากผู้แทนขายไม่มีประสิทธิผล หรือ มีพนักงานขายลาออกมากเกินกว่าที่ควรจะเป็น บริษัทฯ จะเผชิญกับการสูญเสียอย่างมากในทางการเงินและการตลาด (Morellia & Braganza, 2012)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่ให้การยอมรับนับถือ มีความครอบคลุม และเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ในการบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของพนักงานขาย (ผู้แทนฯ) โดยหลักธรรมที่จะนำมาในที่นี้ได้แก่ หลักอภิชาติ 4 (ที.ปา. (ไทย) 11/110/80-81) ซึ่งเป็นหลักธรรมแห่งความสำเร็จ อันประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา กล่าวคือ การพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ จำต้องมีหลักธรรมเป็นพื้นฐาน สำหรับสร้างกลไกในการปฏิบัติงาน ให้มีใจรัก ความพอใจในหน้าที่ และภารกิจที่ได้รับมอบหมาย (ฉันทะ) เพราะเมื่อเกิดความรักในงานที่ปฏิบัติแล้ว จะทำให้อยากได้ผลงานที่ดีที่สุด เป็นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดมีความขยันหมั่นเพียร ไม่ท้อถอย (วิริยะ) ลำดับต่อมา ก็จะมีจิตสำนึกที่จะอุทิศตัวให้งาน มีใจจดจ่อในงาน (จิตตะ) (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2548) ซึ่งเมื่อมีความแน่วแน่ มีใจจดจ่อในงานแล้ว จะทำให้บังเกิดสมาธิ กระตุ้นให้ขอการพิสูจน์หรือทดลองแนวทางใหม่ เพื่อที่จะนำมาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขงานเดิมโดยการใช้สติปัญญาให้ดียิ่งขึ้น (วิมังสา) จากข้อมูลเกี่ยวกับหลักอภิชาติ 4 ที่ได้กล่าวมานั้น สามารถสรุปได้ว่า ธรรมทั้งสี่ประการนี้มีความเหมาะสมสำหรับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของบุคลากรเป็นอย่างมาก (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2543)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา พุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ โดยนำหลักอภิชาติธรรม มาบูรณาการเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่และเสนอเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ เฉพาะผู้แทนขายในบริษัทฯ ข้ามชาติ เขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัย จะเป็นประโยชน์ที่จะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จเปรียบทางการแข่งขันขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในประเทศไทยด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้แทนฯ และสามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากรทางการแพทย์ เพื่อให้ผู้ป่วยหรือคนไข้ได้รับประโยชน์มากที่สุด เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างมาก



## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่

## วิธีดำเนินการวิจัย

### รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) คือ การใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการทำวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

### ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเวชภัณฑ์ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 231 คนผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) จำนวน 9 รูปหรือคนประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรด้านเวชภัณฑ์ บุคลากรสายปฏิบัติงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (In-Dept Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (Structure In Depth Interview)

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมจากหนังสือ วารสารบทความ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักการแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดสมุทรสาคร ตลอดจนข้อมูลทางสถิติที่รวบรวมโดยหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาและแหล่งข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับและตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยต่อไป

### การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามโดยการใช้การประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เสนอข้อมูล ได้แก่ วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ข้อมูลที่ได้จากคำถามปลายเปิด นำมาจัดกลุ่มคำตอบ วิเคราะห์รายข้อวิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis techniques) นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียงประกอบตาราง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อมๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็จะเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพได้นำมาวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์เชิงทฤษฎี

### ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X} = 3.83$  S.D. = 0.22) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การให้ความสำคัญกับลูกค้า ( $\bar{X} = 3.94$  S.D. = 0.14) รองลงมาคือ ความสัมพันธ์กับผู้ชายเพื่อประโยชน์ ( $\bar{X} = 3.90$  S.D. = 0.23) การมีส่วนร่วมของบุคลากร ( $\bar{X} = 3.84$  S.D. = 0.30) การบริหารเชิงกระบวนการ ( $\bar{X} = 3.84$  S.D. = 0.29) ความเป็นผู้นำ ( $\bar{X} = 3.79$  S.D. = 0.35) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ( $\bar{X} = 3.78$  S.D. = 0.37) การตัดสินใจบนพื้นฐานของความจริง ( $\bar{X} = 3.78$  S.D. = 0.32) และการบริหารที่เป็นระบบ ( $\bar{X} = 3.76$  S.D. = 0.35) ตามลำดับ

2. หลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ ด้านการให้ความสำคัญของลูกค้า มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง หลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการบริหารเชิงกระบวนการ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้านการตัดสินใจบนพื้นฐานของความจริง มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อย หลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติ





ที่เป็นระบบ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และด้านความสัมพันธ์กับผู้ขาย มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยมาก

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ พบว่า การบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ ได้แก่ 1. การให้ความสำคัญกับลูกค้า 2. ความเป็นผู้นำ 3. การมีส่วนร่วมของบุคลากร 4. การบริหารเชิงกระบวนการ 5. การบริหารที่เป็นระบบ 6. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง 7. การตัดสินใจบนพื้นฐานของความจริง 8. ความสัมพันธ์กับผู้ขายเพื่อประโยชน์ บูรณาการกับหลักอิทธิบาทธรรม ได้แก่ หลักธรรม 4 ประการ สำหรับการทำงานหรือทำสิ่งใด ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ ซึ่งประกอบด้วย ฉันทะ (ความรัก และความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความเอาใจจดจ่อ ความเอาใจใส่) และวิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรอง ตรวจสอบ) ดังนี้ 1. ด้านฉันทะ ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมต้องพอใจต่อการปฏิบัติงาน ผู้มีส่วนร่วมต้องมีความความเพียร โดยการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และผู้บริหารควรมีความตั้งใจในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีสมรรถนะในการทำงาน 2. ด้านวิริยะ ได้แก่ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำเนิการการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส หากเกิดปัญหาในการทำงานควรเข้าไปช่วยแนะนำ ร่วมกันแก้ไขในประเด็นที่เกิดปัญหาในการทำงาน และสร้างค่านิยมองค์กรมุ่งมั่นทุ่มเทในการทำงาน 3. ด้านจิตตะ ได้แก่ การนำผลมาปรับประยุกต์ใช้ในการทำงานให้เข้ากับสถานการณ์ สร้างแรงจูงใจให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร พินิจพิเคราะห์ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุคลากร อีกทั้งกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกทุกคนต้องเอาใจใส่ต่อการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ 4. ด้านวิมังสา ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมต้องพิจารณาไตร่ตรองเหตุผลแห่งความสำเร็จในการทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองด้านเวชภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้บุคลากรมีความเอาใจใส่ในการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

### อภิปรายผลการวิจัย

1. พนักงานขายของบริษัทยาในประเทศไทยที่เป็นสมาชิกของสมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากคนรุ่นใหม่ที่ต้องการจะเดินทางไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงาน โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันเป็นโลก ทำให้เราต้องฝึกฝนตนเองเพื่อจะเข้าใจและเข้าถึงหลักธรรมที่ก่อกำเนิดการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง เพื่อพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศร เพ็งสุรียา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง



ประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการเจ้าคณะตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการเจ้าคณะตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของพนักงานขายของบริษัทฯในประเทศไทยที่เป็นสมาชิกของสมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ที่มีต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ อธิธิบาท 4 จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านฉันทะ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ ของพนักงานขายของบริษัทฯในประเทศไทยที่เป็นสมาชิกของสมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ ด้านฉันทะ อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากพนักงานขายของบริษัทฯโดยส่วนมากได้มีการยึดหลักของกฎระเบียบข้อบังคับเป็นหลักในการขาย แต่ยังมีเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรศักดิ์ ธารสุขกระจ่าง (2555) ได้วิจัยเรื่อง บรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ด้านวิริยะ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ ของพนักงานขายของบริษัทฯในประเทศไทยที่เป็นสมาชิกของสมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ ด้านวิริยะ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากพนักงานขายของบริษัทฯโดยส่วนมากได้มีความขยันและสม่ำเสมอซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ ตั้งใจ (2554) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลัก อธิธิบาท 4 : กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักอธิธิบาท 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านจิตตะ ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ ของพนักงานขายของบริษัทฯในประเทศไทยที่เป็นสมาชิกของสมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ ด้านจิตตะ อยู่ในระดับมาก เนื่องจากพนักงานขายของบริษัทฯโดยส่วนมากได้มีความความเอาใจจดจ่อฝึกฝน กระตือรือร้นที่จะขายซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ ตั้งใจ (2554) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักอธิธิบาท 4 : กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า พนักงานมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหลักอธิธิบาท 4 ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านจิตตะ (การเอาใจฝึกฝนในการปฏิบัติงาน)

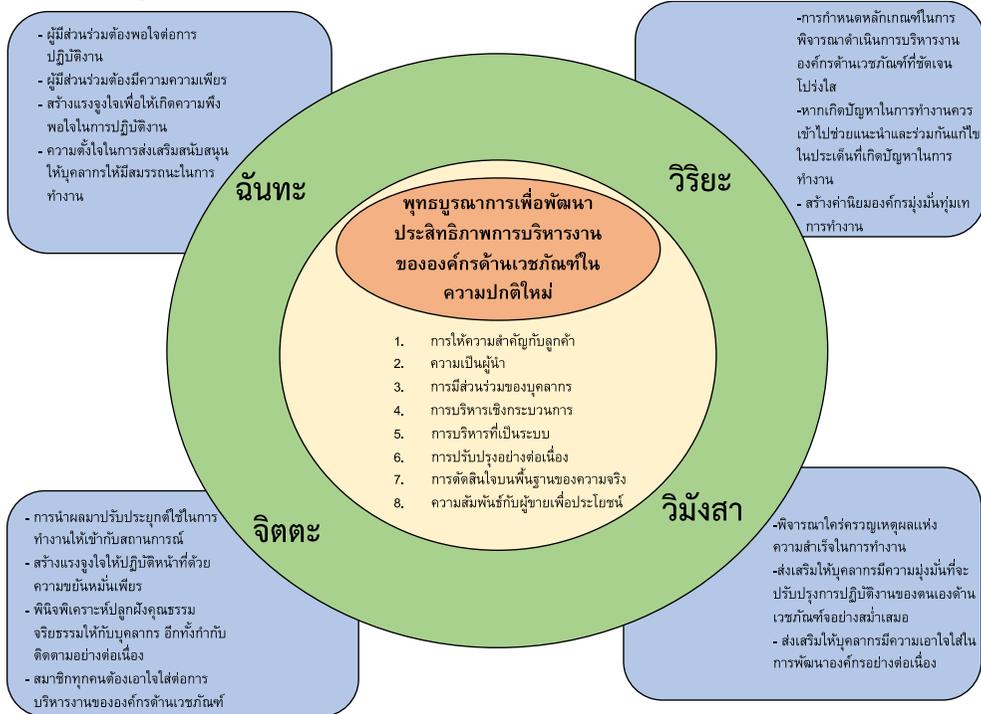


2.4 ด้านวิมังสา ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ ของพนักงานขายของบริษัทยาในประเทศไทยที่เป็นสมาชิกของสมาคมผู้วิจัยและผลิตเภสัชภัณฑ์ ด้านวิมังสา อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากพนักงานขายของบริษัทยาโดยส่วนมากได้มีความเอาใจจดจ่อฝึกฝน กระจ่หรือร้อนที่จะขายแต่ก็พนักงานขายบางส่วนยังไม่ค่อยเอาใจจดจ่อฝึกฝน กระจ่หรือร้อนที่จะขายซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรศักดิ์ ธารสุขกระจ่าง (2555) ได้วิจัยเรื่อง บรรยากาศขององค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าบรรยากาศขององค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ หลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ โดยภาพรวม ไม่มีความสัมพันธ์กัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้การปฏิบัติงานในองค์กรอันสามารถทำให้งานนั้น บังเกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงนำหลักธรรมเรียกว่าอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมแห่งความสำเร็จ และมีความสำคัญอย่างยิ่ง นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานที่จะทำให้ผู้นำไปปฏิบัติแล้วประสบความสำเร็จเกิดประสิทธิภาพในองค์กรของตนเองนั้น ประสิทธิภาพในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสมัย หมกทอง (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ สำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ด้านเพศไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน



## องค์ความรู้จากการวิจัย



ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

วงกลมชั้นในสุด ได้แก่ เป้าประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งเป้าหมาย คือ พุทธบูรณาการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่

วงกลมชั้นที่ 2 คือ การบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่ ได้แก่

1. การให้ความสำคัญกับลูกค้า
2. ความเป็นผู้นำ
3. การมีส่วนร่วมของบุคลากร
4. การบริหารเชิงกระบวนการ
5. การบริหารที่เป็นระบบ
6. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
7. การตัดสินใจบนพื้นฐานของความจริง
8. ความสัมพันธ์กับผู้ขายเพื่อประโยชน์

วงกลมชั้นที่ 3 ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4 ได้แก่ หลักธรรม 4 ประการ สำหรับการทำงานหรือทำสิ่งใด ๆ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ซึ่งประกอบด้วย

1. ฉันทะ (ความรัก และความพอใจ)
2. วิริยะ (ความเพียร)
3. จิตตะ (ความเอาใจจดจ่อ ความเอาใจใส่)
4. วิมังสา (การใช้ปัญญาไตร่ตรอง ตรวจสอบ)



ด้านฉันทะ ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมต้องพอใจต่อการปฏิบัติงาน ผู้มีส่วนร่วมต้องมีความ  
ความเพียร โดยการสร้างแรงจูงใจเพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และผู้บริหาร  
ควรมีความตั้งใจในการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรมีสมรรถนะในการทำงาน

ด้านวิริยะ ได้แก่ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาดำเนินการการบริหารงาน  
ขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส หากเกิดปัญหาในการทำงานควรเข้าไปช่วย  
แนะนำ ร่วมกันแก้ไขในประเด็นที่เกิดปัญหาในการทำงาน และสร้างค่านิยมองค์กรมุ่งมั่น  
ทุ่มเทในการทำงาน

ด้านจิตตะ ได้แก่ การนำผลมาปรับประยุกต์ใช้ในการทำงานให้เข้ากับสถานการณ์  
สร้างแรงจูงใจให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร พินิจพิเคราะห์ปลุกฝังคุณธรรม  
จริยธรรมให้กับบุคลากร อีกทั้งกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง และสมาชิกทุกคนต้องเอาใจใส่  
ต่อการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์

ด้านวิมังสา ได้แก่ ผู้มีส่วนร่วมต้องพิจารณาใคร่ครวญเหตุผลแห่งความสำเร็จใน  
การทำงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองด้าน  
เวชภัณฑ์อย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้บุคลากรมีความเอาใจใส่ในการพัฒนาองค์กรอย่าง  
ต่อเนื่อง

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารควรสร้างทีมงานที่มีคุณสมบัติตามลักษณะงานนั้น ๆ เพื่อให้โอกาส  
ในการสร้างสรรค์งานและเกิดความพอใจในการปฏิบัติงาน
2. ผู้บริหารควรพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถด้านการบริหารจัดการ  
โดยการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีที่บุคลากรต้องการ
3. ผู้บริหารควรมอบหมายให้ฝ่ายที่รับผิดชอบดำเนินการตามคำสั่งมอบหมายงาน  
ขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ โดยผู้ปฏิบัติจะเป็นผู้จัดทำเอกสารรายงานเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือ  
สิ้นปีการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้การติดตามหรือการปรับปรุงแก้ไขการทำงานขาดความ  
ต่อเนื่อง
4. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาตนเองด้วยการศึกษาดูงาน  
ฝึกอบรม ทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อบุคลากรเหล่านั้นจะได้นำความรู้มาใช้พัฒนาองค์กร

### ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรจะมีส่งเสริมประเด็นหลักอิทธิบาท 4 และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง  
เพื่อให้บุคลากรในองค์กรได้มีความรู้เกี่ยวกับการพึ่งพาตนเอง มีความพอดีพอประมาณใน  
การบริหารงานสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้



2. ควรจัดระบบการติดตามและประเมินผลที่มีคุณภาพเพื่อให้บุคลากรในองค์กรเห็นความสำคัญของการติดตามและประเมินผล แล้วนำผลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการพัฒนาด้านทักษะในการปฏิบัติงานตามหลักอริยบท 4 ให้กับบุคลากรให้ตรงกับความรู้ความสามารถและทำให้บุคลากรได้แสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร เพื่อจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

### ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาหลักพุทธธรรมอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น ไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยมาบูรณาการเพื่อประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่

2. ควรศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมในการบริหารงานในยุคปัจจุบัน

3. ควรศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากมีการนำพุทธบูรณาการมาใช้ในบริหารงานขององค์กรด้านเวชภัณฑ์ในความปกติใหม่

### เอกสารอ้างอิง

- เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว และชลัท ประเทืองรัตนา. (2565). ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อดัชนีชี้วัดระดับสันติภาพของสังคมไทย. *วารสารสังคมวิจัยและพัฒนา*, 4(3), 72-94.
- จิรศักดิ์ ธารสุขกระจ่าง. (2555). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2543). *ธรรมะกับการทำงาน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2548). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอส.อาร์.พรีนติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด.
- พิสมัย หมกทอง. (2555). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.



- ไพบูลย์ ตั้งใจ. (2554). *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอิทธิบาท 4: กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ* (วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน. (2562). *อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด*. สืบค้น 20 มิถุนายน 2566, จาก <https://shorturl.asia/7lOpS>
- อดิสร เพ็งสุริยา. (2557). *ศึกษาประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่ของเลขานุการเจ้าคณะตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Morellia, G. & Braganza, A. (2012). Goal setting barriers: A pharmaceutical sales force case study. *The International Journal of Human Resource Management*, 23(2), 312-332.